

4. Čítanie z *dial'ky*: Štruktúra a pozície literárneho poľa

Cieľom tejto časti štúdie je detailnejšie popísanie štruktúry literárneho poľa a návrh metód, pomocou ktorých možno literárne pole rekonštruovať. Ak nebudeme brať v úvahu sekundárnu literatúru, ktorá interpretuje rane povojnové obdobie z vlastných pozícií vychádzajúcich z novej paradigmy dejín taiwanskej literatúry, potom stojíme pred neľahkou úlohou, ako toto (ale i ktorékoľvek iné) obdobie uchopiť. Ako zistiť, kto bol výraznou dobovou postavou a prečo? Ako zistiť, aké boli vzťahy medzi jednotlivcami a periodikami, ktoré ich združovali?

Odpovede na tieto otázky sa hľadajú o to ťažšie, že sa jedná o dobu pomerne vzdialenú, málo preskúmanú a čo je závažnejšie, chýbajú nám úplné informácie a pramene. Na dôvažok boli udalosti po Incidente 2.28 verejným tabu. Táto priepasť spôsobila, že mnohí aktéri a činitelia kultúrneho poľa sú v podstate zabudnutí a ich osudy neznáme. Vedľa hodnotenia účastníkov alebo literárnych historikov, ktoré sú vždy ovplyvnené dobovým chápaním, je jedným z možných prístupov sledovať *dáta*, ktoré prinášajú pramene samotné. V tomto bode opúšťame oblasť humanitných štúdií a púšťame sa smerom ku kvantitatívnym metódam a k sociológii literatúry, ktoré pomôžu získané dáta uchopiť a spracovať.

Sekundárna literatúra a pamätníci vstupujú do procesu až neskôr, keď dochádza k interpretácii výsledkov analýzy dát. Predkladaná metóda však z princípu nikdy nemôže priniesť konečné závery. Pretože do analýzy môžeme pridávať ďalšie skupiny osôb z rôznych kultúrnych oblastí, môžeme o nich hľadať informácie a prepojiť ich s činiteľmi, ktorých už poznáme. Výsledky analýzy, ktoré budú predložené v tejto časti, nie sú teda z princípu úplné a pridaním ďalších prameňov by sa možno závery trochu

pozmenili. Tento prístup, pretože nie je exkluzívny a nezamestiava sa len na úzku skupinku činiteľov, ktorí sú v súčasnosti uznávaní ako dôležité osobnosti konkrétneho obdobia, zahŕňa veľký počet i menej známych činiteľov a odhaľuje nám literárne pole ako dynamickú a niekoľkovrstevnú štruktúru.

Táto časť pracuje s unikátnym súborom prameňov, ktorý sa podarilo získať z viacerých zdrojov.¹⁰⁸ Zahŕňa reprezentatívnu vzorku 47 periodík, pozostávajúcich z kultúrnych príloh novín a všetky v súčasnosti nájdené časopisy.¹⁰⁹

Než pristúpime k analýze, treba osvetliť, akí aktéri do nej vstupujú. Do analýzy boli zahrnutí všetci prispievatelia bez ohľadu na región pôvodu, ktorí v danom období a v daných periodikách prispievali. Dôvody sú hneď dva. Je jasné, že čínski autori ako ako Lu Xun, Guo Moruo 郭沫若 (1892–1978) či Shen Congwen 沈從文 (1902–1988) neposielali svoje príspevky do taiwanských periodík a nečakali na ich posúdenie od miestnych redaktorov. Inak povedané, aktívne sa nezúčastňovali boja o pozície na taiwanskom literárnom poli, preto by principiálne nemali byť do analýzy zahrnutí.

Na druhej strane sa vedľa týchto evidentne známych autorov v periodikách mohli objaviť menej známi čínski autori, ktorých sa nepodarilo identifikovať ako čínskych a preto neboli z analýzy vylúčení. Aby boli zachované rovnaké podmienky, boli do analýzy zapojení všetci prispievatelia. Zároveň toto rozhodnutie prináša i jednu výhodu. Výskyt pevninských autorov v jednotlivých periodikách aspoň ukáže, do akej miery bolo taiwanské pole závislé od toho čínskeho. Druhý dôvod, prečo sú v analýze i čínski autori, je, že zaradením príspevkov týchto autorov sa

¹⁰⁸ Viac v Prílohe I.

¹⁰⁹ Dáta z časopisov bolo možné získať len vďaka láskavosti časopisu *Wenxun*, ktorý v spolupráci s Múzeom taiwanskej literatúry podporil projekt na zmapovanie situácie vydávania časopisov v japonskom koloniálnom období, v povojnovom období a v 50. rokoch (tituly a mená prispievateľov). Niektoré časopisy boli zčasti predstavené v sérii článkov časopisu *Wenxun*, ale celkové výsledky výskumu zatiaľ zverejnené neboli.

nám odhaľuje literárny vkus editora a pozícia periodika v literárnom poli.

Dôvody, prečo boli do analýzy zahrnutí všetci prispievatelia a nie napríklad len tvorcovia literárnych diel, sú hneď dva. V prvom rade v rane povojnovom období máme relatívne málo novo vzniknutých literárnych diel a ešte menej ich autorov, čo nie je ideálne na kvantitatívnu analýzu, ktorá kvôli väčšej presnosti vyžaduje väčší počet dát. Druhým dôvodom je, že u mnohých príspevkov nie je jednoduché určiť žáner. U väčšiny sa dá povedať, že sa jedná o formu medzi úvahou, niekedy s jednoduchým príbehom, ktorý v niektorých prípadoch hraničiaci so (sociálne) kritickou esejou. Cieľom tejto časti však nie je určovanie žánru, ale naopak, pozeráť sa na produkciu z odstupu a charakterizovať symbolický kapitál činiteľov.

Ďalej treba priznať, že vypísané mená z periodík ešte neurčujú konkrétnych spisovateľov. Alebo inak povedané, väčšina mien v periodikách sú pseudonymy. Je bežnou praxou, že jedna osoba môže používať viacero pseudonymov. Vzhľadom na to, že sa jedná o dobu politicky neistú, je publikovanie pod pseudonymom celkom pochopiteľné rozhodnutie. Vyhľadávanie a párovanie mien a pseudonymov však nie je pre toto obdobie vôbec jednoduché. Ako bolo napísané vyššie, informácie sú kusé a sekundárna literatúra sa väčšinou zameriava len na jednotlivcov, prípadne skupiny, ktoré získali uznanie koncom 80. rokov. Spôsobov určovania identity je však niekoľko. (Dluhošová 2013 b, 87–88) Vzhľadom k celkovému počtu vypísaných mien (3 775) zo všetkých skúmaných periodík a z nedostatku informácii, bolo spárovanie mena a pseudonymu prednostne urobené len pre tých, čo publikovali najmenej v štyroch rôznych periodikách. Bohužiaľ, ani tu nemožno hovoriť o úplnej úspešnosti.¹¹⁰

Analýza sa zameriava na tri roviny: autorov, periodiká a štruktúru literárneho poľa. Ak podrobíme bližšiemu skúmaniu činiteľov s najvyšším počtom výskytov v rôznych periodikách,

¹¹⁰ Konkrétny zoznam týchto autorov je v Prílohe IV.

t. j. ich distribúciu, môžeme popísať, o aký typ činiteľov sa jednalo z pohľadu vzdelania, zamestnania, literárnej tvorby, či ich vzťahu k poli moci, a tým sa pokúsiť odpovedať na otázku, čo robilo týchto autorov dôležitými. Odpovede na túto otázku tvoria prvú časť tejto kapitoly.

Druhá časť priblíži dynamiku publikácií v rámci jedného periodika. Pozrieme sa na tri prílohy dvoch oficiálnych novín a zameriame sa na ich autorov. Zvlášť nás bude zaujímať príloha *Qiao*, pretože predstavuje dôležitú pozíciu v literárnom poli. Nielen, že to bola literárna príloha, ale priťahovala i najväčší počet pomerne známych autorov. Takto zúžený pohľad nám odhalí charakteristiky a vzorce publikačnej produkcie činiteľov pre danú pozíciu.

Lenže sledovaním výskytu činiteľov v rôznych periodikách môžeme popísať i pozície periodík samotných. Vychádzajme z hypotézy, že prispievatelia svojím *habitom* konvergujú a zároveň vytvárajú pozíciu periodika. To znamená, že len určitý typ prispievateľov má záujem o publikáciu svojho príspevku v danom časopise a zároveň vyhovuje vkusu periodika.¹¹¹ Ak rôzne časopisy majú spoločných prispievateľov, potom aj ich pozície budú podobné, či blízke a môžu vytvárať zhľuky. Analýza zhľukov časopisov a autorov, ktorá tvorí tretiu časť tejto kapitoly, nám teda ukáže dynamiku literárneho poľa a sieť vzťahov, ktoré ho determinujú.

4.1. DISTRIBÚCIA AUTOROV A AKO URČIŤ PRESTÍŽ

Prvá séria otázok a hľadania odpovedí sa bude týkať jednotlivých činiteľov literárneho poľa, ich charakterizácie a podstaty kultúrneho kapitálu, ktorými týmito činitelia disponovali. Do analýzy bolo zahrnutých 3 775 mien, ktoré sa objavovali v 47 periodikách uvedených v Prílohe I. Prvý predpoklad, z ktorého vychádzame,

¹¹¹ Vkusom sa tu myslí súbor vzájomne sa ovplyvňujúcich faktorov, ktoré sú väčšinou externé a pomáhajú určovať produkciu a prijatie literatúry.